

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Беляневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) / О.А. Беляневич. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
2. Сібільов М. Предмети приватного (цивільного) права / М. Сібільов // Право України. – 2014. – № 6. – С. 66–74.
3. Банчук О. Підстави розмежування публічного та приватного права в Україні / О. Банчук // Публічне право. – 2011. – № 1. – С. 143–151.
4. Диденко А.Г. Целевые ветви права / А. Г. Диденко // Специализированный ежемесячный журнал «ЮРИСТ». – 2011. – № 7. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journal.zakon.kz/4446296-o-celevykh-vedvjakh-prava.html>.
5. Gaudemet Y. Editorial / Y. Gaudemet // Revue de Droit Association Henri Capitant pour la Culture Juridique Française. – 2012. – № 5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.henricapitantlawreview.fr/edito_revue.php?id=48&lateral=48.
6. Вінник О.М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення / О. М. Вінник. – К. : Атіка, 2003. – 352 с.
7. Покровский И.А. История римского права / И.А. Покровский. – М. : Статут, 2004. – 540 с.
8. Петражицкий Л. Акционерная компания. Акционерные злоупотребления и роль акционерных компаний в народном хозяйстве / Л. Петражицкий. – С.-Пб. : Типография Министерства Финансов, 1898. – 266 с.
9. Watson A. The Evolution of Western Private Law / A. Watson. – JHU Press, 2001. – 320 p.
10. П. Е. Соколовский. Договор товарищества по римскому праву / П. Е. Соколовский // Римське право в Університеті Святого Володимира: у 2 кн. [Уклад., передм.: І.С. Гриценко, В.А. Короткий]. – К. : Либідь, 2010. – Кн. 1. – 480 с.
11. Митюков К.А. Курси римського права / К.А. Митюков // Римське право в Університеті Святого Володимира: у 2 кн. [Уклад., передм.: І.С. Гриценко, В.А. Короткий]. – К. : Либідь, 2010. – Кн. 1. – 480 с.
12. Варул П. Место корпоративного права в правовой системе / П. Варул // Гражданское право и корпоративные отношения, междунар. науч.-практ. конф. (2013; Алматы). Материалы международной научно-практической конференции «Гражданское право...», посвящ. 90-летию видного казахстанского ученого-цивилиста Ю.Г. Басина, 13–14 мая 2013 г. / Науч.-исслед. ин-т частного права Каспийского общественного ун-та, Германское общество по междунар. сотрудничеству (GlZ) и т.д.; [отв. ред. М. К. Сулейменов]. – Алматы : Курсив, 2013. – 736 с.
13. Спасибо-Фатеева І. Вчення про корпоративні праві і цивілістична доктрина / І. Спасибо-Фатеева // Право України. – 2014. – № 6. – С. 84–92.
14. Лукач І.В. Правове становище холдингових компаній / І.В. Лукач. – К. : ЮрінкомІнтер, 2008. – 240 с.

УДК 346.542

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ІННОВАЦІЙ ЯК ЗАСОБУ РЕКОНСТРУКЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

LEGAL FRAMEWORK FOR PUBLIC PROCUREMENT OF INNOVATIONS AS A TOOL FOR ECONOMIC RECONSTRUCTION IN UKRAINE

Малолітнева В.К.,

кандидат юридичних наук, науковий співробітник
Інституту економіко-правових досліджень
Національної академії наук України

У статті розглянуто досвід Європейського Союзу щодо особливостей правового регулювання відносин, пов'язаних із здійсненням державних закупівель для стимулювання розвитку інновацій, зокрема використання конкурентного діалогу, конкурентної процедури з переговорами, інноваційного партнерства, використання специфікацій, заснованих на функціональному підході, використання підходу оцінки життєвого циклу предмету закупівлі. З урахуванням досвіду Європейського Союзу та необхідності розвитку інноваційної економіки України розроблено пропозиції щодо використання державних закупівель як засобу стимулювання розвитку інновацій.

Ключові слова: державні закупівлі, інновації, передкомерційні державні закупівлі, науково-дослідні роботи, Угода про асоціацію з Європейським Союзом, інноваційне партнерство.

В статье рассмотрен опыт Европейского Союза относительно особенностей правового регулирования отношений, связанных с осуществлением государственных закупок для стимулирования развития инноваций, в частности использования конкурентного диалога, конкурентной процедуры с переговорами, инновационного партнерства, использования спецификаций, основанных на функциональном подходе, использования подхода оценки жизненного цикла предмета закупки. С учетом опыта Европейского Союза и необходимости развития инновационной экономики Украины разработаны предложения относительно осуществления государственных закупок как средства стимулирования развития инноваций.

Ключевые слова: государственные закупки, инновации, предкоммерческие государственные закупки, научно-исследовательские работы, Соглашение об ассоциации с Европейским Союзом, инновационное партнерство.

The present article deals with the European Union legal framework for public procurement of innovations, namely with the peculiarities of legal regulation of competitive dialog, competitive procedure with negotiations, innovation partnership, performance-based specifications and life-cycle costing approach. Based on the experience of the European Union and in the context of the necessity to foster innovation economy in Ukraine the paper provides concluding remarks as well as some suggestions for using public procurement in order to stimulate the development of innovations.

Key words: public procurement, innovations, pre-commercial public procurement, research papers, EU-Ukraine Association Agreement, innovation partnership.

Постановка проблеми. Тоді як в Україні лише ефективне та економічне використання державних коштів виступає пріоритетною метою державних закупівель, багато країн світу все більше застосовують закупівлі для досягнення додаткових цілей «горизонтальних» політик. Такі

цілі можуть полягати у досягненні певного рівня енерго-ефективності, розвитку малих та середніх підприємств, інновацій тощо. Наприклад, більшість країн-членів Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) використовуює державні закупівлі як засіб реалізації «гори-

зонтальних» політик. 30 з них (94%), включаючи Чилі, Німеччину та Японію, провадять політику підтримки зелених державних закупівель, малих і середніх підприємств та інноваційної продукції [1, с. 138]. Розвиток інновацій посідає важливе місце серед вказаних цілей, які можна досягти за допомогою державних закупівель завдяки створенню попиту на інноваційну продукцію, адже обсяг державних закупівель в країнах світу є значним. Наприклад, в Україні такий обсяг щороку складає близько 13% ВВП [2], а у країнах Європейського Союзу (далі – ЄС) – 17% ВВП [3]. Тоді як у багатьох зарубіжних країнах, зокрема у США, Японії, Китаї, ще з XIX ст. закупівлі використовуються для розвитку інновацій і за їх допомогою було створено технології системи глобального позиціонування (GPS), Інтернет та пасажирські реактивні літаки, в Україні державні закупівлі не отримали свого поширення як потужного засобу для розвитку інновацій.

При цьому створення умов для інноваційного розвитку (освіта, наука та інновації) визначено пріоритетним завданням для розвитку економіки України багатьма вітчизняними вченими [4; 5]. Крім того, у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [6] зазначено, що Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. В Україні з 2011 р. діє Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», у якому з урахуванням світових технологічних тенденцій Урядом України затверджено пріоритети інноваційної діяльності загальнодержавного та галузевого рівнів [7]. У ч. 2 ст. 48 Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» встановлено, що держава забезпечує бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності у розмірі не менше 1,7% ВВП України [8].

Стан опрацювання. Незважаючи на те, що вітчизняні автори [9; 10, с. 69–75; 11, с. 19–26] наголошують на важливій ролі державних закупівель у розвитку інновацій, в Україні державні закупівлі як потужний засіб стимулювання та розвитку інновацій не використовується і у вищезазначених нормативно-правових актах державні закупівлі взагалі не згадуються. Новий Закон України «Про публічні закупівлі» [12] залишає старий підхід до державних закупівель як до засобу раціонального та ефективного використання державних коштів.

Метою статті є аналіз досвіду зарубіжних країн у застосуванні державних закупівель як засобу стимулювання розвитку інновацій та розробка пропозицій з удосконалення вітчизняних нормативно-правових актів для створення передумов для розвитку державних закупівель інновацій.

Виклад основного матеріалу. У ЄС розвиток інновацій розглядається як одне із головних джерел економічного зростання. Нині ЄС витрачає на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (далі – НДДКР) менше за США, Японію та багато інших країн. Було досліджено, що збільшення інвестицій на НДР до 3% ВВП ЄС до 2020 р. створить 3–7 млн. нових робочих місць та підвищить річний ВВП на 795 млрд. євро до 2025 р. [13]. З моменту визнання необхідності виділення 3% для НДДКР у ЄС дійшли висновку, що такі витрати не можуть бути досягнуті за допомогою стандартних засобів, тому європейські політики стали приділяти значну увагу активній участі держави в інноваційній політиці, у якій саме державні закупівлі розглядаються як потужний інструмент для досягнення зазначеної мети. Закупівля для інновацій була визначена елементом Плану щодо інвестицій у науково-дослідницьку діяльність (Research Investment Plan) Європейської Комісії, запропонованого у 2003 р.

У 2010 р. у ЄС було схвалено стратегію «Європа 2020» (Стратегія раціонального, сталого та всеосяжного зростання), яка серед рушійних чинників економічного розвитку виділяє розвиток економіки на підставі інновацій. Стратегія «Європа 2020» побудована на усвідомленні характеру нових (глобальних) викликів для ЄС (наслідки фінансової

кризи, низькі темпи зростання, низький рівень зайнятості, старіння населення тощо). Між головними цілями Стратегії існує синергетичний взаємозв'язок, зокрема активізація досліджень і розробок має сприяти підвищенню рівня зайнятості [14, с. 106]. Серед керівних ініціатив Стратегії виділено «Інноваційний Союз», що має чіткі завдання та орієнтири [15]. Зокрема, формування Інноваційного Союзу спрямовано на підвищення якості життя і створення нових робочих місць, сприяння розширенню прав і можливостей громадян завдяки впровадженню і поширенню інновацій, поліпшення стану навколишнього середовища. Окрім цього, формування такого Союзу повинно кардинально покращити умови діяльності вчених-дослідників, що дасть змогу запобігти відтоку вчених із ЄС і залучити науковців з інших країн [14, с. 107]. У цьому процесі у ЄС ключова роль відводиться державним закупівлям, за допомогою яких країни-члени ЄС стимулюють попит на високотехнологічну продукцію [16].

Відповідно до Комунікації Європейської комісії «Європа 2020 – Керівна ініціатива – Інноваційний Союз» великі державні замовники відіграють важливу роль у стимулюванні та фінансуванні високотехнологічних підприємств. Наприклад, США витрачає 49 млрд. доларів США на рік на проведення НДДКР і ще більше витрачає на закупівлі вже готових нових технологій, продукції та послуг. Європейська комісія зазначає, що державні закупівлі становлять приблизно 17% від ВВП ЄС, а отже, вони є важливим ринком, особливо у таких сферах, як охорона здоров'я, навколишнього середовища, оборона, освіта, транспорт та енергетика. Таким чином, Європа має колосальну можливість розвивати інновації за допомогою державних закупівель. У Комунікації наголошується на тому, що з 2011 р. держави-члени повинні спеціально виділяти бюджетні кошти для закупівель НДДКР та закупівель готової інноваційної продукції та послуг. Це має створити ринок державних закупівель у ЄС, починаючи принаймні з 10 млрд. євро на рік для інновацій, що підвищить ефективність та якість адміністративних послуг з одночасним вирішенням соціальних проблем.

З прийняттям нових Директив про державні закупівлі [17; 18] ЄС зробив правове поле більш сприятливим для закупівлі інновацій. У цих Директивах ЄС наголошено на важливій ролі державних закупівель для розвитку інновацій. Так п. 47 Преамбули Директиви про державні закупівлі 2014/24/ЄС зазначає, що наукові дослідження та інновації, у тому числі екологічні та соціальні інновації, є одними з основних чинників зростання у майбутньому; вони були покладені в основу Європейської стратегії для забезпечення раціонального, стійкого і всеосяжного зростання до 2020 р. Державні органи повинні обирати найкращий стратегічний підхід у застосуванні державних закупівель для стимулювання інновацій. Закупівля інноваційних продуктів, робіт і послуг відіграє ключову роль у підвищенні ефективності та якості державних послуг під час вирішення основних соціальних проблем.

Однією з найбільш успішних країн ЄС, які здійснюють державні закупівлі для інновацій, є Швеція. Прикладами виступають розвиток за допомогою державних закупівель системи мобільних телефонів Ericsson, системи швидкісних поїздів Swedish X2000 тощо. Іншим яскравим прикладом виступає виробництво оборонних матеріалів. У Швеції найбільшою державною закупівлею для інновацій є шведський багатоцільовий винищувач Грифон (JAS Gripen) [19].

ЄС створює необхідні умови та засоби для розвитку та здійснення державних закупівель інновацій, досвід застосування яких можна врахувати під час запровадження таких закупівель в Україні.

1) У Директивах ЄС з державних закупівель розроблено спеціальні процедури, які спрощують порядок закупівель інновацій. Найбільш популярною серед замовників

є процедура конкурентного діалогу, яка передбачає укладення договору про закупівлю за результатами діалогу з обраними учасниками. Кожний учасник подає свою пропозицію, засновану на власному рішенні потреби або проблеми, визначеної замовником. Компетентність учасника може бути оцінена на етапі діалогу. Конкурентний діалог часто використовується для великих та складних проєктів. Крім того, ця процедура використовується, коли потреби замовника не можуть бути задоволені без адаптації вже доступних рішень (є потреба у нових налаштуваннях); потреби пов'язані з конструктивними або інноваційними рішеннями; договір не може бути укладено без попереднього проведення переговорів через особливі обставини, пов'язані, наприклад, з характером або складністю юридичних або фінансових умов; технічні специфікації не можуть бути встановлені з достатньою точністю.

2) Другою процедурою, яка сприяє закупівлі інновацій, є конкурентна процедура з переговорами, що має на меті придбання товарів, робіт та послуг, які включають в себе елементи дизайну, інновацій, адаптації або інших елементів, що робить укладення договору про закупівлю без проведення попередніх переговорів неможливим. Ця процедура застосовується у тих же випадках, що і конкурентний діалог. Втім, на відміну від конкурентного діалогу, ця процедура передбачає більш суворі вимоги до точності опису предмета закупівлі на початковому етапі. Так, встановлені мінімальні вимоги на початку процедури не можуть бути змінені протягом переговорів. Те ж саме стосується критеріїв присудження договору про закупівлю. Предметом переговорів можуть виступати різні аспекти, зокрема такі, як якість та кількість, однак не мінімальні вимоги, встановлені замовником на початку процедури. Оскільки підстави застосування процедури конкурентного діалогу та конкурентної процедури з переговорами є ідентичними, у замовників часто виникає питання, яку процедуру доцільно обрати. В одному роз'ясненні, наданому Королівською комерційною службою у Великобританії (Crown Commercial Service) [20], вказано, що це питання вирішується у кожному випадку окремо. Конкурентний діалог був розроблений для комплексних проєктів, коли замовник взагалі не знає, яким найкращим способом задовольнити його потребу. Ця процедура надає певну гнучкість для вирішення певних питань на стадії фінальної пропозиції, зокрема можливість замовника провести переговори з учасником торгів, який надав тендерну пропозицію з найкращим співвідношенням ціни та якості, з метою підтвердження фінансових зобов'язань або інших питань для остаточного визначення умов договору. Конкурентна процедура з переговорами не передбачає такої можливості.

3) Застосування специфікацій, заснованих на функціональному підході («Performance-based specification»), що є однією із найбільш важливих змін у законодавстві ЄС для стимулювання інновацій. У п. 74 нової Директиви 2014/25/ЄС про державні закупівлі зазначено, що складання технічних специфікацій з точки зору функціональних та експлуатаційних вимог, як правило, найкращим чином забезпечує уникнення штучного звуження конкуренції за рахунок вимог, які надають перевагу конкретному суб'єкту господарювання, віддзеркалюючи ключові характеристики товарів, робіт або послуг, які зазвичай пропонує цей суб'єкт господарювання. Крім того, вимоги, пов'язані з функціонуванням, є відповідними засобами заохочення використання інновацій, а також вони мають застосовуватися якомога ширше. Функціональні специфікації створюють нові і кращі засоби та можливості для описання потреб замовників. Директива ЄС про державні закупівлі дала змогу посилатися не лише на Європейські та міжнародні стандарти, однак і на функціональні специфікації. Наприклад, державний замовник може зазначити у вимогах до всіх офісів у будівлі, що температура має бути

20 градусів протягом робочого часу, а не детального формулювати специфікації для установки газового або іншого виду опалення. У цьому контексті підприємства можуть використовувати сонячне світло, природну вентиляцію або інші способи опалення та охолодження будівлі, які мають той же ефект, однак є дешевшими і більш екологічно чистими, тобто вони не обмежені жорсткими рамками та можуть запропонувати інноваційні рішення [21, с. 21].

4) У ЄС проводиться чітке розмежування державних закупівель НДДКР, тобто закупівель досліджень та розробки нових інноваційних рішень, перед тим, як вони стають комерційно доступними, що охоплюється поняттям передкомерційних закупівель (Pre-commercial procurement) та закупівель інноваційних рішень (Public procurement of innovative solutions), у яких державні замовники виступають як перші та головні покупці інноваційних товарів або послуг, яких поки що немає у широкому доступі на комерційній основі [22]. Слід зазначити, що розмежування цих понять у ЄС обумовлюється особливостями правового регулювання відносин, які виникають під час здійснення таких закупівель. Наприклад, передкомерційні закупівлі виключені з-під дії Директив ЄС з держзакупівель та Угоди СОТ з державних закупівель, і Європейська комісія розробила спеціальні керівні принципи щодо здійснення таких закупівель [23]. Втім, здійснення цих закупівель має відповідати основоположним принципам Договорів ЄС щодо недискримінації, прозорості та правил конкуренції. А вже державні закупівлі інноваційних рішень мають проводитися відповідно до детальних вимог Директив ЄС з державних закупівель. Таке виключення передкомерційних закупівель, тобто закупівель НДДКР, з-під сфери дії Директив ЄС про державні закупівлі передбачає надання замовникам певної гнучкості та свободи у діях, а також звільняє від обов'язку відкривати ці закупівлі для учасників з інших країн, наприклад, країн-членів Угоди СОТ з державних закупівель.

5) Нові Директиви ЄС з державних закупівель зазначають, що замовники мають максимально ефективно використовувати державні закупівлі для стимулювання інноваційної діяльності. У ст. 1 Директиви 2014/24/ЄС про державні закупівлі навіть закріплено поняття «інновації». Нові Директиви мають сприяти спрощенню закупівель інноваційної продукції. З цією метою як новий інструмент було розроблено процедуру інноваційного партнерства, яка застосовується у випадку, коли є проблема, що не може бути вирішена за допомогою наявних на ринку товарів, робіт і послуг, а отже, виникає потреба у розробці інноваційного продукту або послуги та його подальшого придбання. Це спеціальна процедура, яка має дати можливість створити довгострокове партнерство з метою розробки та наступного придбання інноваційного продукту, послуги або роботи на комерційній основі у великих обсягах. Ця процедура дає змогу не проводити окрему закупівельну процедуру для придбання вже готового інноваційного продукту. Інноваційне партнерство має ґрунтуватися на процедурних правилах, які застосовуються для конкурентної процедури з переговорами. Після повідомлення про закупівлю замовник отримує пропозиції та веде переговори з потенційними партнерами (партнером), яких він обрав. Потім укладається партнерська угода з одним або більше партнерами на основі кращого співвідношення ціни та якості. Після укладення такої угоди структура процесу охоплює два етапи: 1) розробка інноваційного продукту, послуги або роботи, проведення НДДКР; 2) придбання розроблених продуктів, робіт або послуг. Незалежно від того, для реалізації яких проєктів, великих або малих, створюється інноваційне партнерство, воно повинно мати структуру, яка дає змогу стимулювати учасників ринку до розробки інноваційного рішення. Не дивлячись на те, що інноваційне партнерство виступає альтернативою порядку проведення передкомерційних закупівель, є

дві доволі істотні відмінності між ними. По-перше, передкомерційні закупівлі не охоплюються дією Директив ЄС з держзакупівель, а інноваційне партнерство – охоплюється, і договір має укладатися за конкурентною процедурою з переговорами. По-друге, на відміну від передкомерційних закупівель, інноваційне партнерство дає змогу закупити товари, послуги та роботи, які є результатом проведення науково-дослідних робіт, дозволяючи комерційну закупівлю у значних об'ємах в межах однієї процедури.

6) Використання підходу оцінки життєвого циклу товару. Директиви ЄС з державних закупівель надають право замовникам використовувати метод оцінки пропозицій учасників шляхом застосування підходу, який ґрунтується на аналізі життєвого циклу товару (life-cycle costing approach). Оцінюється вартість товару з урахуванням його строку служби. За використання цього методу враховуються всі витрати, понесені протягом життєвого циклу товару (далі – ЖЦТ): внутрішні витрати (наприклад, розробка моделі товару його виробництво, реалізація, обслуговування, утилізація тощо), зовнішні витрати (вплив на навколишнє середовище; сюди можна віднести вартість викидів парникових газів та інших забруднюючих речовин, якщо вони можуть бути оцінені у грошовій формі). Застосування ЖЦТ є важливим елементом у зміні парадигми державних закупівель, що виключає їх залежність тільки від закупівельної ціни товару, роботи або послуги і цим самим спрощує закупівлю інноваційних продуктів, де початкова ціна не завжди відображає властивості предмету закупівлі [24, с. 1]. Наприклад, не дивлячись на більш високі закупівельні ціни, для багатьох інноваційних продуктів характерні менші витрати під час їхнього використання.

7) Директиви ЄС з державних закупівель надають можливість замовникам враховувати «зелені» та «соціальні» критерії на всіх стадіях закупівельного процесу. Це дає змогу замовнику краще сформулювати свої вимоги та вирішити соціально значущі проблеми за допомогою інноваційного продукту.

Отже, можна зробити висновок, що ЄС активно сприяє використанню державних закупівель як засобу стимулювання розвитку інновацій.

На відміну від Директив ЄС, у Законі України «Про публічні закупівлі» за аналогією до Директив ЄС з держзакупівель передбачена лише процедура конкурентного діалогу, яку може бути застосовано замовником за умов, якщо замовник не може визначити необхідні технічні, якісні характеристики (специфікації) робіт або визначити вид послуг, і для прийняття оптимального рішення про закупівлю необхідно провести переговори з учасниками, та предметом закупівлі можуть виступати здійснення наукових досліджень, експериментів або розробок, виконання дослідно-конструкторських робіт, визначення до виконання яких потребує переговорів. В Україні державні закупівлі не розглядаються як засіб для досягнення цілей та виконання завдань за стратегічними напрямками економічної політики, зокрема розвитку передових інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Government at a Glance 2015 // OECD, Paris : OECD Publishing, 2015. – 214 p.
2. Реформа державних закупівель // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=38c083f3-2571-466a-9583-3b43c2804ad9&title=ReformaDerzhavnikhZakupivel>.
3. Public Procurement for Innovation in Small European Countries: report from ERAPRISM (Policies for Research and Innovation in Small Member States to Advance the European Research Area). – OMC-Net Project, 2010 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.escholar.manchester.ac.uk/api/datastream?publicationPid=uk-ac-man-scw:217123&datastreamId=FULL-TEXT.PDF>.
4. Гриценко А.П. «Украинское экономическое чудо», или Куда ведут реформы? / А.П. Гриценко // Зеркало недели. – 2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.zn.ua/macrolevel/ukrainskoe-ekonomicheskoe-chudo-ili-kuda-vedut-reformy-_.html.
5. Геєц В.М. Інноваційні перспективи України / В.М. Геєц, В.П. Семиноженко. – Х. : Константа, 2006. – 272 с.
6. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 // Офіційний Вісник України. – 2015. – № 4. – Ст. 67.
7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 8 вересня 2011 р. № 3715-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19–20. – Ст. 166.

Крім того, у Стратегії реформування системи публічних закупівель («дорожня карта») [25] запровадження процедури інноваційного партнерства, передбаченої ст. 31 Директиви 2014/24/ЄС, відкладено аж на четвертий етап (1 січня 2020 р. – 31 грудня 2021 р.) адаптації українського законодавства до правил ЄС згідно з положеннями гл. 8 Угоди про асоціацію. Під час проведення постатейного порівняння Директив ЄС про державні закупівлі із законодавством України Проектом ЄС «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС» було зазначено, що згадана процедура пов'язана зі специфічними цілями ЄС, а саме забезпечення імплементації стратегії «Європа 2020», а тому вона не надто актуальна для України і може вважатися факультативною і необов'язковою. І Міністерству економічного розвитку і торгівлі України як уповноваженому органу у сфері публічних закупівель було рекомендовано включити це питання до четвертого етапу адаптації законодавства до вимог ЄС і не імплементавати вказану процедуру в разі відсутності необхідності. Крім того, Проектом було зазначено, що така процедура може взагалі не впроваджуватися, оскільки вона тісно пов'язана зі спеціальними програмами, які реалізуються в межах ЄС [26]. При цьому вказана процедура спрямована на стимулювання розвитку інноваційної продукції, послуг або робіт, які ще не існують на ринку. А основна проблема для суб'єктів господарювання, які бажають розробляти таку продукцію, полягає у вартості інвестицій у розвиток інноваційних продуктів або послуг без будь-якої імовірності того, що вони можуть бути прийняті до остаточного виробництва або поставки, якщо не були проведені додаткові процедури закупівель після виконання першого договору на проведення науково-дослідних робіт. Інноваційне партнерство вирішує вказану проблему. Тому вважається за доцільне перенести процес адаптації законодавства України до положень Директив ЄС з держзакупівель щодо інноваційного партнерства на більш ранній етап.

Висновки. Отже, на підставі вищевказаного можна зробити такі висновки:

1) державні закупівлі можуть виступати одним із основних механізмів реалізації інноваційної політики України, а отже, – потужним засобом реконструкції економіки; за допомогою державних закупівель можна впливати на ринок інновацій, оскільки обсяги державних закупівель в Україні є значними;

2) з метою створення передумов для запровадження державних закупівель інновацій в Україні пропонується доповнити принципи, передбачені ст. 3 Закону України «Про публічні закупівлі», новим принципом – принципом стимулювання інновацій;

3) у контексті необхідності розвитку інноваційної економіки України та можливості використання значного попиту держави за допомогою державних закупівель вважається за доцільне прискорити процес адаптації законодавства України з державних закупівель до правил ЄС із здійснення закупівель інновацій, насамперед положень про інноваційне партнерство та передкомерційних закупівель.

8. Про наукову та науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – Ст. 25.
9. Олефір А.О. Правовий механізм державних закупівель: стимулювання інноваційності виробництва медичної продукції / А.О. Олефір. – К. : Юстиніан, 2014. – 447 с.
10. Федулова Л.І. Державні закупівлі як засіб стимулювання інноваційної діяльності / Л.І. Федулова, Г.А. Харченко // Стратегічні пріоритети. – 2011. – № 3 (20). – С. 69–75.
11. Водоласкова К.Ю. Баланс між інноваціями та економічною ефективністю: досвід державних закупівель у Німеччині / К.Ю. Водоласкова // Право та інноваційне суспільство. – 2015. – № 1 (4). – С. 19–26.
12. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 9. – Ст. 89.
13. Guidance for public authorities on Public Procurement of Innovation: Procurement of innovation platform [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.innovation-procurement.org/fileadmin/editor-content/Guides/PPI-Platform_Guide_new-final_download.pdf.
14. Білозубенко В.С. Особливості формування соціальної складової інноваційної політики Європейського Союзу / В.С. Білозубенко, О.В. Абрашка // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2012. – № 2 (53). – С. 105–108.
15. Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and Social Committee of the regions / European Commission (COM (2010) 546 final [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.umic.pt/images/stories/publicacoes3/innovation-union-communication_en.pdf.
16. Europe 2020: a strategy for smart, sustainable and inclusive growth: Communication from the Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>.
17. On public procurement and repealing Directive 2004/18/EC: Directive 2014/24/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 // OJ. – 2014. – L 94. – P. 65–242.
18. On procurement by entities operating in the water, energy, transport and postal services sectors and repealing Directive 2004/17/EC Directive 2014/25/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 // OJ. – 2014. – L 94. – P. 243–374.
19. Public Procurement for Innovation (PPI) as Mission-oriented Innovation Policy. – 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://underpinn.portals.mbs.ac.uk/Portals/70/docs/10.1%20-%20Edquist-Zabala%20-%20Public%20Procurement%20for%20Innovation.pdf>.
20. The Public Contracts Regulations 2015: Guidance on changes to procedures (Competitive procedure with negotiation, competitive dialogue and innovation partnership) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/436230/guidance-on-changes-to-procedures.pdf.
21. Public Procurement for Innovation in Baltic Metropolises. – 2007. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.baltmet.org/pub/?id=64>.
22. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down the rules for the participation and dissemination in “Horizon 2020” – the Framework Programme for Research and Innovation (2014–2020) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52011PC0810>.
23. Pre-commercial Procurement: Driving innovation to ensure sustainable high quality public services in Europe: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the regions COM (2007) 799 final [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/com_2007_799.pdf.
24. Life Cycle Costing in Sustainable Public Procurement: white paper from the International Institute for Sustainable Development. – Canada : IISD, 2009. – 20 p.
25. Про Стратегію реформування системи публічних закупівель («дорожню карту») : Розпорядження КМУ від 24 лютого 2016 р. № 175-р // Офіційний Вісник України. – 2016. – № 23. – Ст. 920.
26. Звіт за результатами порівняльного аналізу українського та європейського законодавства у сфері державних закупівель: Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС. – 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eupublicprocurement.org.ua/wp-content/uploads/2014/09/REPORT-ON-GAP-ANALYSIS-UKR.pdf>.